

Decretale beoordelingselementen Natuurpunt CVN

Voortgangsrapport 2017-2020

Decretale beoordelingselementen zijn een onderdeel van het Voortgangsrapport 2017-2020. Dit jaar zijn ze voor het eerst ingevoerd in de webtoepassing KIOSK van de Vlaamse overheid. Om die reden hebben wij er een apart document van gemaakt.

1. De landelijke spreiding van het aanbod en/of het publiek

a. Beschrijf de landelijke spreiding van het aanbod en/of het publiek.

Natuurpunt CVN werkt samen met 480 lokale partners. Dit zijn zowel lokale afdelingen van Natuurpunt als gidsengroepen uit het Open Netwerk van Natuurpunt CVN, milieuraden, culturele centra, publieke overheden, diverse sociaal-culturele organisaties,... Op die manier is er een heel goede spreiding over heel Vlaanderen. We zijn aanwezig in alle Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

Door het samenwerken met lokale partners komt ook het publiek uit de diverse Vlaamse regio's. Hierdoor verlagen we de drempels om aan cursussen en andere activiteiten deel te nemen. De professionele lesgevers maken regelmatig grote verplaatsingen waardoor de deelnemers heel lokaal een vorming/activiteit kunnen bijwonen. Voor vrijwillige lesgevers en excursieleiders gaan we lokaal en regionaal op zoek naar geschikte mensen.

b. Maak een kritische zelfreflectie over de landelijke spreiding van het aanbod en/of het publiek.

Natuurpunt CVN kan een zeer degelijke landelijke spreiding voorleggen. Enkel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn we iets minder aanwezig. De belangrijkste redenen daarvoor zijn: veel minder nabije natuur en een groot deel van de bevolking die Nederlands niet als moedertaal heeft. In 2017 hebben we in die regio wel weer een kleine stijging van het aantal activiteiten. Er ging zowel een cursus natuurgids door als verschillende lezingen en wandelingen. In totaal werden er iets meer dan 100 vormingsuren gerealiseerd in Brussel.

Natuurpunt CVN heeft een educatief project in het Bosmuseum Jan van Ruusbroec in Hoeilaart. In 2017 vonden er in het Bosmuseum 196 natuurateliers plaats, goed voor 3803 leerlingen waarvan 1228 afkomstig uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Daarnaast organiseren we in Hoeilaart de 2^e zondaglezingen- en wandelingen. Deze trekken een publiek aan uit het Brusselse en de Brusselse rand.

De voorbije twee jaar werd contact gezocht met enkele gemeenschapscentra met wie we in de komende jaren nieuwe activiteiten willen vorm geven.

Het Bosmuseum zelf en de contacten die hiervoor worden gelegd met o.a. de Vlaamse Gemeenschapscommissie kunnen ons daarbij helpen.

Hoewel de landelijke spreiding reeds zeer goed is zullen we de komende jaren op basis van de spreidingskaarten nagaan of we een aantal bijkomende gemeenten/steden, die nu minder aan bod komen, beter kunnen bereiken. Daarvoor zullen we nog meer moeten inzetten op vrijwilligers-lesgevers die we zullen opleiden in veelgevraagde thema's zoals bijvoorbeeld vogels. Onze initiatieven inzake e-learning zullen er wellicht ook voor zorgen dat we veel makkelijker mensen gaan bereiken voor wie verplaatsingen een drempel kunnen zijn. Bijvoorbeeld senioren of personen met een fysieke handicap.

2. Het beleid ten aanzien van de deelnemers (bestaande en beoogde doelgroepen) en de link naar het communicatiebeleid

- a. Beschrijf het beleid ten aanzien van de deelnemers (bestaande en beoogde doelgroepen) en de link naar het communicatiebeleid.

Natuurpunt CVN mikt met haar cursusaanbod op een breed publiek. Cursisten kunnen bij ons terecht voor lezingen, basisopleidingen over een ruime waaier aan thema's maar ook voor opleidingen voor gevorderden. Ons aanbod behelst niet enkel opleidingen over soorten en biotopen of de opleiding natuurgids maar gaat ook over klimaatverandering en klimaatadaptatie, laagdrempelige eco-comedy*, gidsen voor kinderen. Ook naar methode is ons aanbod steeds meer gediversifieerd gaande van klassikale cursussen in combinatie met terreinlessen over comedy voorstellingen en lezingen en participatieve cursussen rond o.a. voedselbossen tot en met de eerste experimenten met afstandsonderwijs onder de vorm van (interactieve) webinars.

Voor moeilijk bereikbare groepen werd een extra inspanning geleverd. Het zorgtuinproject voor en met senioren van WZC De Wending in Turnhout heeft bijvoorbeeld een aparte nieuwsbrief.

Voor projecten met een specifieke doelgroep worden aparte flyers over de cursusinhoud en aanpak gemaakt. Zo werd bijvoorbeeld een aparte folder gemaakt voor de klimaatgids cursus in Zingem (Oost-Vlaanderen).

Naast specifieke flyers of affiches en nieuwsbrieven worden alle cursussen, lezingen,... aangekondigd via de activiteitendatabank van Natuurpunt en via die weg wordt alles gecommuniceerd in de Uit in Vlaanderen Databank.

Voor evenementen in het Natuurpunt Museum wordt o.a. gewerkt met eigen flyers en een eigen facebookpagina. Daarnaast wordt ook lokaal gepost in de buurt en gecommuniceerd via de Lichtkrant van de Stad Turnhout.

Voor het Bosmuseum in Hoeilaart wordt voor de communicatie samengewerkt met Natuurgroepering Zoniën en ANB.

Verschillende collega's worden regelmatig gevraagd door radio en televisie. Bijvoorbeeld één collega had in 2017 een vaste rubriek in de Weekwatchers (Radio 2). Radio 2 bereikt heel veel luisteraars.

Hiermee verbreden we onze doelgroep.

*eco-comedy: bijvoorbeeld "Flirten in 't groen", een plezierig avondvullend programma met natuurweetjes

- b. Maak een kritische zelfreflectie over het beleid ten aanzien van de deelnemers (bestaande en beoogde doelgroepen) en de link naar het communicatiebeleid.

We beschikken over communicatiemiddelen met een groot bereik en Databases die permanent up to date gehouden worden en waar steeds nieuwe contacten in opgenomen worden. We kunnen ook gebruik maken van de Database van Natuurpunt met elk jaar 5 à 6.000 nieuwe leden. Dat is nieuw potentieel voor ons. Daarom beschouwen we dit als een sterke troef. Een klein voorbeeld ter illustratie is de webinar over "Bijen in de tuin" van januari 2018 waar we zeer snel het maximum aantal deelnemers van 1.000 hadden bereikt.

Op basis van het aantal deelnemers aan cursussen en het feit dat sommige cursussen moeten worden opgesplitst omwille van het grote aantal deelnemers blijkt dat het overgrote deel van de communicatie goed zit. Sommige onderwerpen zitten ook duidelijk in de lift zoals activiteiten rond voedselbossen.

Maar we denken dat we nog beter kunnen doen. Doordat een groot deel van de communicatie verloopt via de communicatiekanalen van de partners waarmee we samenwerken is het plan opgevat om een tekstvoorstel te maken met tips over hoe de activiteit of cursus best wordt aangekondigd. Momenteel staat er wel een korte tekst op onze website waarin wordt gewezen op het belang van lokale promotie maar het kan concreter en praktischer.

Globaal gezien bereikt Natuurpunt CVN eerder een sociaal-economisch middenklasse publiek en qua etnisch-culturele diversiteit ook een weinig divers publiek. Hoewel er jaarlijks succesvolle initiatieven

zijn om de diversiteit (maatschappelijk kwetsbare groepen, etnisch-culturele minderheden,...) te vergroten, blijken heel wat doelgroepen de weg naar het vormingsaanbod niet te vinden. Dit vraagt nader onderzoek naar de verwachtingen van elke doelgroep, van het vormingsaanbod en van ons communicatiebeleid. In een aantal projecten werden wel andere groepen bereikt door een gerichte samenwerking met de betrokken doelgroep maar dit vertaalt zich nog niet naar een meer divers publiek op alle activiteiten.

3. De samenwerking met de volkshogescholen

a. Beschrijf de wijze waarop u gewerkt heeft aan de samenwerking met de volkshogescholen. Natuurpunt CVN werkte ook in 2017 samen met verschillende volkshogescholen. In totaal werd met vijf verschillende volkshogescholen samengewerkt, vaak voor meerdere activiteiten. Met Vormingplus Kempen werd samengewerkt rond het thema Stilte, rust en ruimte. In de regio vertaalde zich dat in stiltewandelingen en bijeenkomsten van het stilteplatform waarbij samen wordt nagedacht om het thema stilte, rust en ruimte een plaats te geven in de regio. Daarnaast werd op 7 locaties (Westerlo, Mol, Herselt, Retie, Turnhout, Vorselaar en Beerse) de activiteit 'Toen de Dieren nog spraken' ingericht, organiseerden we samen een wandeling in het Turnhouts Vennengebied en organiseerden we volgende activiteiten: Kennismaking met spinnen in Meerhout, Weetjes en verhalen over planten in Meerhout, Flirten in 't Groen in Olen en een workshop Klimaat en transitie voor Nieuwe Tijden in Turnhout. "Flirten in 't Groen" organiseerden we verder nog in Bonheiden, Mechelen en Halen en dit samen met Vormingplus Limburg en Vormingplus Regio Mechelen. Met Vormingplus Antwerpen organiseerden we 'Oog in oog met wilde bijen' en met Oostende-Westhoek te leper de activiteit 'Natuurvriendelijke tuinen'.

b. Maak een kritische zelfreflectie over de wijze waarop u gewerkt heeft aan de samenwerking met de volkshogescholen. Natuurpunt CVN blijft jaarlijks met verschillende Volkshogescholen samenwerken zonder hier de voorbije jaren een doorgedreven communicatie rond te voeren. In de samenwerking staan laagdrempelige activiteiten rond 'natuur dichtbij' centraal. Daarnaast zijn ook andere werkvormen (zoals de eco-comedy en "weetjes en verhalen") erg succesvol. We stellen vast dat de inschrijvingsgelden bij de Vormingpluscentra vaak hoger liggen dan wanneer we met een andere lokale partner samenwerken. Daardoor zijn er soms te weinig deelnemers. Voor de gemeenschapsvorming vinden we het samenwerken met een lokale partnerorganisatie interessanter omdat de avond dan persoonlijker kan worden begeleid. In dat geval opent de lokale partner de deur, ontvangt de mensen,... is er koffie en thee voorzien,... Dit is niet altijd mogelijk in de samenwerking met een volkshogeschool. Een gecombineerde samenwerking, waarbij we ook andere partners betrekken, is vaak het meest ideaal om te komen tot een goede prijszetting en begeleiding.

Het netwerk van Vormingpluscentra voert vaak een heel brede regionale communicatie en kan daardoor nieuwe mensen in contact brengen met het vormingsaanbod van Natuurpunt CVN. Dat is een absoluut pluspunt en een win-win situatie voor iedereen.

Nu de fusie al een tweede jaarwerking achter de rug heeft en haar eerste half jaar met een nieuwe directeur kunnen we voor de toekomst een apart aanbod samenstellen uit het Portfolio van Natuurpunt CVN dat we gericht naar de verschillende Vormingpluscentra kunnen aanbieden. We vinden het de moeite waard om dat te gaan testen nadat we met een aantal onder hen gepraat hebben om een beter zicht te krijgen op hun publiek en hun verwachtingen.

4. De zorg voor professionalisering en professionaliteit

- a. Beschrijf de wijze waarop u gewerkt heeft aan de zorg voor professionalisering en professionaliteit.

Verschillende medewerkers participeerden aan studiedagen in binnen- en buitenland, in totaal 259 uren. Deze vormingsmomenten zijn erg belangrijk voor de professionele medewerkers van Natuurpunt CVN om hun inhoudelijke en pedagogische expertise bij te schaven. Daarnaast volgden enkele medewerkers ook vorming rond financiën en boekhouding, rond communicatie (waaronder mailverkeer en facebook) en rond het nieuwe cultuurdecreet.

Eén medewerker is actief betrokken bij het vaktijdschrift Natuur.oriolus. Verder organiseerde Natuurpunt CVN op 28 oktober vorig jaar in samenwerking met Natuur.focus een studiedag met als titel 'Focus op natuur en erfgoed'.

In 2017 werd via overlegvergaderingen met IVN (Nederland) en Natagora (Wallonië) kennis en informatie uitgewisseld om respectievelijk de cursussen natuurgids verder op punt te stellen en nieuwe stappen te zetten rond e-learning.

Voor het Natuurpunt Museum participeerde één medewerker regelmatig aan de bijeenkomsten van de Erfgoedcel Noorderkempen, het Museumnetwerk Noorderkempen en de vormingen/bijeenkomsten aangeboden door FARO (Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed) en Herita. Deze bijeenkomsten werken als een soort intervisie-systeem waarbij de verschillende organisaties en musea kennis uitwisselen. Zo werd de vorming voor het gebruik van de Erfgoedapp georganiseerd in het Natuurpunt Museum. Het Natuurpunt Museum was één van de eerste musea die met de Erfgoedapp startte. Bezoekers kunnen met de app via beacons in het museum extra informatie over de collectie en het museum downloaden. Ook verhalen en foto's komen in beeld en zijn te beluisteren met de Erfgoedapp.

Rond natuurbeleving werd een bezoek gebracht aan Natuurmonumenten om daar de OERRR-campagne grondig te bestuderen en mogelijke samenwerking te bespreken.

Voor de leden van de Raad van Bestuur werd een vormingsmoment georganiseerd over het nieuwe decreet sociaal-cultureel werk.

- b. Maak een kritische zelfreflectie over de wijze waarop u gewerkt heeft aan de zorg voor professionalisering en professionaliteit.

Als middelgrote vormingsinstelling met 19 medewerkers zijn we reeds erg professioneel georganiseerd en dat was ook het geval voor de fusiepartners CVN en Natuurpunt Educatie voordien. Nu is het echter zaak om binnen de nieuwe vzw, met meer medewerkers en een breder aanbod, duidelijke en uniforme processen en procedures uit te werken en toe te passen. We kunnen op die manier aan efficiëntie, kwaliteit en werkplezier winnen. Zo werden bijvoorbeeld eind 2017 met alle medewerkers planningsgesprekken gevoerd. Een vast item in het planningsgesprek was de vraag welke vorming er nodig is voor jezelf als individu en voor het team.

Voor het team werden eind 2017 de eerste stappen gezet om rond cultuurverandering een vorming in te plannen die zal doorgaan in juni 2018. De fusie brengt twee organisatieculturen samen en we hebben een nieuwe directeur uit de privésector. Redenen genoeg om nu meteen, maar ook op lange termijn te investeren in organisatiecultuur en samenwerking.

Daarnaast zal Natuurpunt CVN de verschillende noden aan vorming van de individuele medewerkers blijven inventariseren en samenbrengen waar er gemeenschappelijke noden zijn om zo optimaal mogelijk de interne vorming te realiseren en verder te professionaliseren.

Enkele specifieke ontwikkelingen vragen hierbij bijzondere aandacht waaronder het inzetten op e-learning onder vorm van online leerplatformen en webinars en het inzetten op diversiteit en innovatie (naar thema's en pedagogie).

We zullen ook medewerkers opleiden in basistechnieken van projectmanagement zodat we in de toekomst de vele projecten die we willen doen volgens een meer gestandaardiseerde methode tot een goed einde kunnen brengen.

5. Het aantal uren programma's

- a. Beschrijf de wijze waarop u gewerkt heeft aan het aantal uren programma's.

In 2017 werden 8.502 subsidieerbare uren gerealiseerd. Dat is helemaal in lijn met de voorgaande jaren. De uren worden gerealiseerd met professionele en vrijwillige medewerkers. Om dit in goede banen te leiden werden voor de vrijwillige medewerkers opleidingen georganiseerd om de kwaliteit van de vormingen op peil te houden en te verbeteren. Dit voor 302 vormingsuren en 1281 deelnemers. Bijscholingen en vervolmakingscursussen voor gidsen zijn hierin essentieel.

Details over het aantal programma's, sessies en uren is terug te vinden op de SISCA-website.

- b. Maak een kritische zelfreflectie over de wijze waarop u gewerkt heeft aan het aantal uren programma's.

Natuurpunt CVN heeft, ondanks de fusie die nog maar pril achter de rug is, een mooi resultaat in werking neergezet. Dit willen we ook de komende jaren verder zetten.

In de toekomst willen we jaarlijks een degelijke vormingsplanning maken. Doordat de vraag naar vormingen vanuit het werkveld zo groot is was de behoefte aan een grondige planning er nauwelijks. Door beter te gaan plannen, met alle ruimte voor de aanvragen uit het werkveld, kunnen we beter werken aan onze zwaktes zoals aanwezigheid in de Brusselse regio of bereiken van moeilijker te bereiken doelgroepen.

Naast een grondiger jaarplanning zien we nog mogelijkheden in het verder optimaliseren van de kwaliteit van de vorming. We zullen het volledige portfolio jaarlijks doorlichten om te bepalen welke cursussen we verderzetten, welke we bijsturen, welke kunnen verdwijnen en welke nieuwe onderwerpen we in het aanbod opnemen. Binnen het pakket gerealiseerde vormingsuren willen we voldoende ruimte maken voor innovatie en experiment om via nieuwe initiatieven een meer divers publiek te bereiken.

We zullen ook op zoek gaan naar een manier om de vormingen die we online of "op afstand" organiseren en waarmee we veel meer deelnemers bereiken op een objectieve manier te kwantificeren: 1 uur webinar voor 300 deelnemers is een heel ander gegeven dan 1 uur les voor een groep van 25 deelnemers qua bereik.

6. De netwerkvorming en samenwerking

- a. Beschrijf de wijze waarop u gewerkt heeft aan de netwerkvorming en samenwerking.

Naar aanleiding van de fusie werd een Open Netwerk opgezet. Dat houdt in dat we natuurlijke samenwerkingspartners uitnodigen om nauwer betrokken te zijn bij onze werking en deel uit te maken van onze Algemene Vergadering. Eind 2017 waren er in totaal 19 Open Netwerkpartners naast de meer dan 170 lokale afdelingen en werkgroepen van Natuurpunt.

Samenwerken was ook in 2017 het motto voor Natuurpunt CVN. Voor het realiseren van het vormingswerk werkten we vorig jaar samen met 480 verschillende organisaties van binnen en buiten het Open Netwerk. Hierdoor kunnen we de vormingen dicht bij de deelnemers realiseren. Het samenwerken met de verschillende lokale partners versterkt ook de gemeenschapsvorming. Nieuwe cursisten worden opgevangen in een bestaande groep vrijwilligers en vinden op die manier makkelijk

aansluiting bij de lokale groep en werking. Een sprekend voorbeeld zijn de natuurgidsgroepen overal in Vlaanderen.

Soms werken we ook inhoudelijk samen. Zo vulde in 2017 11.11.11. in de cursusreeks Klimaatgidsen een les in rond Klimaatverandering in het Zuiden. Steven Vromman (Low Impactman) gaf dan weer de didactische les 'Hoe breng je het verhaal van klimaatverandering?'

Samenwerken met partners heeft ook grote voordelen wanneer we specifieke doelgroepen willen bereiken. In 2017 werd rond het thema 'Natuur en Welzijn' o.a. samengewerkt met de Provincies West-Vlaanderen en Antwerpen (ideaal voor communicatie naar de welzijnssector of lokale cultuursector). Daarnaast was voor het bereiken van de senioren in Dessel en Turnhout de samenwerking met woon- en zorgcentra essentieel.

In 2017 organiseerden we in het najaar de Provinciale ronde. Hierin ging de algemeen directeur van Natuurpunt samen met de directeur van Natuurpunt CVN en de collega verantwoordelijke voor vrijwilligersopleidingen in elke provincie op bezoek bij de vrijwilligers. In deze Provinciale rondes stonden de vragen van onze vrijwilligers naar vrijwilligersopleidingen en naar andere vormingen voorop.

- b. Maak een kritische zelfreflectie over de wijze waarop u gewerkt heeft aan de netwerkvorming en samenwerking.

Zoals hierboven beschreven is het samenwerken met partners voor Natuurpunt CVN een essentieel onderdeel van de werking. Deze manier van werken blijkt in alle opzichten succesvol en zullen we verder zetten.

We onderzoeken hoe we nog meer aan communitybuilding kunnen doen via de (netwerk)partners en willen een systeem uitbouwen waarmee we de partners kunnen ondersteunen zonder te betuttelen. Een belangrijk element daarin zal een pro actief relatiebeheer worden waarbij onze medewerkers gericht initiatief zullen nemen naar netwerkpartners met als doel de banden aan te halen en samen opleidingen op te zetten. Concreet organiseren we nu al Regionaal educatief overleg. Hierbij brengen we de educatieve vrijwilligers van een regio rond de tafel en spreken samen vormingen af en bespreken actuele thema's.

We zullen ook blijven werken rond diversiteit, o.a. met het nieuwe Educatie Innovatiefonds. Alle netwerkpartners kunnen een voorstel van project indienen dat via het management wordt voorgelegd aan de Raad van Bestuur. Deze laatste beslist op basis van vooropgestelde criteria (zie website www.natuurpunt.be/pagina/educatie-innovatiefonds).

Door in cursussen nog meer in te zetten op groepsdynamiek, gemeenschapsvorming, en cocreatie hopen we steeds meer nieuwe sterke gidsengroepen en nme-educatiegroepen te laten ontstaan die vervolgens vaste partner worden bij de organisatie van activiteiten en mee het netwerk vormen en versterken.

Tot slot zien we ook mogelijkheden in meer contacten met organisaties buiten de Vlaamse grenzen. We hebben de relatie met Natagora (Wallonië-Brussel) nieuw leven ingeblazen, we hebben contacten met onze Nederlandse collega's van IVN en zien bijkomende mogelijkheden in de toekomst. Via het Erasmus + programma zouden we graag voor het eerst een medewerker stage laten lopen bij een buitenlandse partner.

7. De manier waarop invulling wordt gegeven aan de culturele functie

- a. Beschrijf de manier waarop invulling wordt gegeven aan de culturele functie.

Hoewel cultuur en cultuurdeelname in de strikte betekenis niet meteen een associatie oproept met natuur- en milieu educatie hebben we al jaren met succes aandacht besteed aan het leggen van verbanden tussen natuur en cultuur. De culturele functie kwam het sterkst tot zijn recht in de

werking van het Natuurpunt Museum in Turnhout en het Bosmuseum Jan van Ruusbroec in Hoeilaart.

Beide musea werkten mee aan de Erfgoeddag of Open Monumentendag. In het Bosmuseum Jan van Ruusbroec organiseerden we n.a.v. de erkenning van het Zoniënwoud als UNESCO Werelderfgoed verschillende wandelingen en lezingen. Beide musea waren in 2017 samen goed voor net geen 5000 bezoekers. Gezien de beperkte openingsuren van beide musea en vooral het Natuurpunt Museum is dit een puik resultaat. Deze bezoekers betreffen enkel de geregistreerde bezoekers. Bij heel wat activiteiten voor het ruime publiek was geen registratie mogelijk.

In het Bosmuseum in Hoeilaart waren de 2^e zondaglezingen en wandelingen waar de relatie natuur en cultuur regelmatig aan bod komt een succes.

De relatie tussen natuur en cultuur komt ook steeds meer naar voor in de reguliere educatieve activiteiten waar we rond erfgoed werken. Zo organiseren we in 2018 een vrijwilligersopleiding voor gidsen rond 'natuur en erfgoed'. Natuurgidsen vertellen tijdens de wandelingen heel graag over het erfgoed in een natuurgebied en ook bij het publiek is er duidelijk toenemende interesse.

In 2017 vormde het Symposium 'Focus op Natuur en Erfgoed' een belangrijk event. Van daaruit werd de start gegeven van een nieuwe werkgroep binnen Natuurpunt 'Natuur, erfgoed en geschiedenis'.

In het Natuurpunt Museum kreeg een nieuwe tentoonstelling vorm 'Geworteld in de natuur: Een tijdreis van 1933 tot nu'.

Het Natuurpunt Museum deed ook mee aan de Zomerzoektocht (fiets- en wandelzoektocht en geocaching) met Gezinsport Vlaanderen. In de educatieve tuin was een element opgenomen in de zoektochten. Dergelijke samenwerking werkt drempelverlagend.

- b. Kritische reflectie - Maak een kritische zelfreflectie over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de culturele functie.

Hoewel er waardevolle initiatieven zijn naar het invullen van de culturele functie kan deze functie duidelijk nog worden versterkt. De voorbije jaren organiseerden we als primeur een cursusreeks rond 'natuur en erfgoed in de Kempen'. Deze reeks zouden we graag verder willen doorvertalen naar andere regio's in Vlaanderen. We willen dan werken met een gemeenschappelijke basis aangevuld met lokale erfgoed informatie. In de schoot van het Symposium 'Focus op Natuur en Erfgoed' en de eerste erfgoedcursusreeksen kreeg een nieuwe werkgroep 'Natuur, geschiedenis en erfgoed' vorm. De komende jaren willen we samen met deze werkgroep kijken hoe we het erfgoedverhaal kunnen versterken in cursussen en wandelingen (gebruiken in natuurbeheer vroeger en nu, waarom bomen geknot werden/worden, hoe schilderijen ons informatie geven over het landschap,...).

In wandelingen en specifiek in wandelingen rond stilte, rust en ruimte willen we nog meer gebruik maken van de kracht van het woord (gedichten). In de nieuwe stiltegidsopleidingen willen we zeker ook aan de slag met kunstenaars rond inspirerende stilte zoals dit eerder in de cursusreeks Stiltegids voor het Landschap De Liereman een prachtige aanvulling bleek.

Inzetten op de cursussen natuurfotografie en kijken hoe we de samenwerking met het Centrum Voor Beeldexpressie, de Natuurfotografiewerkgroep en de Natuur.fotowedstrijd kunnen versterken is één van de andere manieren waarop invulling wordt gegeven aan het ruime begrip van de culturele functie.

Zoeken naar meer variatie en samenwerkingen (o.a. kunsteducatie) is dan ook waar we de komende jaren willen op focussen. Daarvoor willen we kijken hoe we experimenten die we eerder deden kunnen hernemen en verder in de organisatie kunnen inbedden: klimaattheater (op de trein en op het marktplein), natuur- en cultuurhistorische verhalen in de ecologisch culinaire wandelingen, natuur en muziek, ecocomedy, theater/gedichten/monologen op een moerboot in combinatie met natuureducatie,...

8. De manier waarop invulling wordt gegeven aan de gemeenschapsvormende functie

a. Beschrijf de manier waarop invulling wordt gegeven aan de gemeenschapsvormende functie Met de cursussen Natuurgids, Natuurverkenner en klimaatgids, maar ook met de langer lopende cursussen rond o.a. vogels wordt sterk aan gemeenschapsvorming gewerkt. Doordat eenzelfde groep deelnemers gedurende meerdere dagen samen cursus volgt ontstaat een hechte groep. Via coachinggesprekken individueel en in groep informeren we de vrijwilligers die langlopende cursussen begeleiden over hoe ze een 'warm nest' kunnen creëren. Ook in 2017 ontstonden warme nieuwe groepen die samen nieuwe initiatieven opzetten, zoals de wandelingen 'gidsen voor gidsen'.

In 2017 is de gemeenschapsvorming extra sterk gerealiseerd in de participatieve initiatieven rond Voedselbossen en zorgtuinen. Zowel in Beernem als Brugge ontstonden uit een cursusreeks Voedselbos en het aanplanten van een Voedselbos een nieuwe vrijwilligersgroep die nu op zichzelf nieuwe initiatieven neemt. Gedurende de zomermaanden werd in Beernem door vrijwilligers een Zomerbarak opgehouden. Naast een ontmoetingsplek met café vonden er verschillende workshops en wandelingen plaats.

In Dessel werkte de vrijwilligersgroep zelfstandig verder in de zorgtuin aan het Woon- en zorgcentrum Alfons Smet Residenties. En in Turnhout zal vanaf 2018 de groep tuinvrijwilligers rond de zorgtuin eveneens zelfstandig verder functioneren.

b. Maak een kritische zelfreflectie over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de gemeenschapsvormende functie.

De belangrijkste bijdrage aan gemeenschapsvorming ligt in het feit dat Natuurpunt CVN met haar vormingswerk burgers betreft bij het natuur- en milieubehoud. Het gemeenschapsvormende van het vormingswerk van Natuurpunt CVN is voor de versterking van de natuurbehoudsbeweging zeer waardevol. We leiden mensen o.a. op om als vrijwilliger actief te zijn voor waarnemingen.be (citizen science), om gegevens te verzamelen voor meetnetten, voor het versterken van de educatieve werking in Natuurpunt afdelingen en om bestuurstaken op te nemen binnen Natuurpunt afdelingen. In het algemeen is een deelname aan een cursus een laagdrempelige manier om een lokale organisatie te leren kennen en er desgewenst aansluiting bij te vinden. Deelnemen aan langer lopende cursussen en participatief opgezette projecten vergroot de kans op het ontstaan van nieuwe groepen.

Via het opleiden van vrijwilligers en professionele medewerkers willen we dan ook het participatief opzetten van natuur- en milieueducatie verder uitdragen. Om de gemeenschapsvorming te versterken is het blijvend inzetten op het organiseren van langere vormingstrajecten essentieel.

Daarnaast is het inspelen op de actualiteit en het leggen van verbanden tussen beleidsdomeinen stimulerend om nog meer mensen in contact te brengen met natuur- en milieueducatie. Zo maken we samen burgers warm voor het werken aan natuurbehoud in een sociaal rechtvaardige en duurzame samenleving. De komende jaren willen we heel actief inzetten op het samenwerken met andere beleidsdomeinen. Op raakvlakken tussen beleidsdomeinen kunnen nieuwe projecten/initiatieven vorm krijgen. Zo willen we mee een rol spelen in dergelijke broedplekken om van daaruit nieuwe groepen te doen ontstaan die werken aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG).

Initiatieven zoals Voedselbossen, Zorgtuinen, en het opleiden van Klimaat- en Natuurgidsen zullen we blijvend inrichten en aanpassen aan de maatschappelijke noden.

9. De manier waarop in de werking rekening wordt gehouden met de principes van integrale kwaliteitszorg

- a. Beschrijf de manier waarop in de werking rekening wordt gehouden met principes van integrale kwaliteitszorg.

Natuurpunt CVN evalueert via online bevestigingen de meeste cursussen na afloop, zowel de vormingen gegeven door onze eigen professionele medewerkers als de vrijwilligers. Bij verschillende lang lopende cursussen zoals natuurgids en voedselbos bespreken we ook het verloop van de cursus tussentijds.

Voor de integrale kwaliteitszorg beschikt Natuurpunt CVN over een intern kwaliteitshandboek. Daarin staan alle afspraken en procedures beschreven. Naar aanleiding van de fusie werd er al grondig aan dit document gewerkt. De komende jaren stellen we dit verder op punt. Dit wordt de 'bijbel' van de organisatie.

Omwillen van de fusie ging er op het vlak van kwaliteitszorg vooral veel aandacht naar het opzetten van administratieve en financiële procedures. Er moesten immers twee bestaande systemen met elkaar worden verweven naar een nieuw en werkbaar systeem.

Voor 2018 staat het consequent toewijzen van type kosten en inkomsten aan het vernieuwd boekhoudsysteem als belangrijkste te realiseren doel. We zullen dan ook preciezer kunnen begroten en de uitgaven beter kunnen monitoren en bijsturen indien nodig

- b. Maak een kritische zelfreflectie over de manier waarop in de werking rekening wordt gehouden met principes van integrale kwaliteitszorg.

Na een erg drukke fusieperiode waarin heel wat zaken intern op de rails zijn gezet, zal de komende drie jaar extra tijd gaan naar de Integrale Kwaliteitszorg. In 2016-2017 was het duidelijk dat hier te weinig ruimte voor was. Dit is dus een belangrijk werkpunt voor de komende jaren.

De verdere uitbouw van het kwaliteitshandboek is daarvan één onderdeel.

Voor 2018-2019 nemen we ook het gehele evaluatiesysteem opnieuw onder de loep. Het huidige systeem is niet even effectief voor de diverse onderdelen van de werking. Het evalueren van een educatieve workshop van het bosmuseum en het beoordelen van een eenmalige lezing is heel verschillend. Uit de ervaring die we hebben van het geven van feedback bij stagewandelingen tijdens de cursus natuurgids en klimaatgids willen we leren om een coachingstraject op te zetten voor de groep van vrijwillige lesgevers.

Ter voorbereiding van het nieuwe beleidsplan organiseren we in het najaar 2018 - voorjaar 2019 een diepgaande kwaliteitsanalyse.

Ook bestuurlijk is er vernieuwing nodig om de ontslagnemende bestuurders te vervangen waarbij we ernaar streven om een zo complementair mogelijke groep bestuurders samen te stellen. Daarnaast zal de werking van het bestuur en het management beter op elkaar afgestemd worden na heel wat turbulentie in de periode van de fusie.

We plannen een nieuw, pragmatisch, meetsysteem voor het bijhouden van onze ecologische voetafdruk in 2019-2020. Hiervoor zal samengewerkt worden met Natuurpunt.

10. De aanpak van de diversiteit met specifieke aandacht voor de interculturaliteit

- a. Beschrijf de wijze waarop u gewerkt heeft aan diversiteit met specifieke aandacht voor interculturaliteit.

Diversiteit en interculturaliteit zijn voor Natuurpunt CVN belangrijke elementen waar de voorbije jaren steeds op ingezet is door projectmatige initiatieven. In 2017 werd met de zorgtuin Natuurgaard De Wending te Turnhout verder gewerkt met de doelgroep senioren. In dit project werd naast senioren ook intensief gewerkt met OKAN leerlingen (bij de aanleg en het onderhoud van de zorgtuin) en werden ook enkele proefprojecten opgezet waarbij OKAN-leerlingen en senioren samen nadachten over hun stad van de toekomst 'BIODROOM'. Deze experimenten waren zeer arbeidsintensief maar bijzonder waardevol voor alle betrokken partijen. Voor de senioren en jonge vluchtelingen was de vlucht voor een oorlog het bindend en herkenbaar element over culturen heen. Er werd een initiatief opgezet rond BIODROOM in Antwerpen Linkeroever en in Turnhout. Dit werd door een stagiair als deel van een bachelor eindproef Sociaal-Cultureel werk mee begeleid.

In het Project Voedselbos in Beernem werd eveneens samengewerkt met etnisch-culturele minderheden. Daar gebeurde het via het Rode Kruis Opvangcentrum in Wingene. We organiseerden er een gezamenlijke kruidenkookworkshop. Nadien hielp een vluchteling ook nog mee in de Zomerbarak voor de begeleiding van workshops nestkasten timmeren.

De succesvolle deelname van een dove persoon (met tolk) aan de zoogdierencursus inspireerde ons tot een overleg met Doof Vlaanderen en het Expertisecentrum Vlaamse Gebarentaal. Gezamenlijk werden in 2017 de eerste stappen gezet om een project in te dienen met als titel 'Natuur en Vlaamse Gebarentaal'. Immers zijn er rond natuur weinig tot geen gebaren in de Vlaamse Gebarentaal beschikbaar. In februari 2018 wordt een nieuw project ingediend op de Projectoproep 2018 Vlaamse Gebarentaal en dit in samenwerking met Doof Vlaanderen, het VGTC en Natuurpunt. We hebben zowel in 2017 en 2018 een stageplaats geboden aan een jongere deeltijdsleren/deeltijds werken. Beide jongeren hebben een niet Belgische culturele achtergrond.

- b. Maak een kritische zelfreflectie over de wijze waarop u gewerkt heeft aan diversiteit met specifieke aandacht voor interculturaliteit.

Natuurpunt CVN slaagt er duidelijk in om via projecten concrete initiatieven rond specifieke doelgroepen op te zetten. Via die weg zet ze in op diversiteit. Experimenten die worden opgezet samen met de doelgroep en op maat worden gemaakt blijken hierbij het beste te werken. Ook het hebben van een 'plek' blijkt de voorbije jaren een succesfactor. Initiatieven waarbij er een concrete plaats uitvalsbasis is voor een activiteit maakt de slaagkans groter dat ook na het wegvallen van subsidies contacten blijven bestaan en het initiatief verder leeft. De voorbije jaren zagen we dit in de gevangenissen in de Kempen, de zorgtuinen in Dessel en Turnhout, het voedselbos in Beernem, de bezoeken van het Rode Kruisopvangcentrum aan het Panneweel.

Daarnaast werd eind 2017 een stagiair ingezet om een klein onderzoekje te voeren rond diversiteit/interculturaliteit. Met deze bevindingen en de reeds opgedane waardevolle ervaringen (o.a. uit Mus & Mix) willen we vervolgens in 2018 aan de slag.

Om het opzetten van experimenten rond diversiteit bij onze netwerkpartners aan te moedigen werd eind 2017 de beslissing genomen een Educatie Innovatiefonds op te starten. Om in 2018 in aanmerking te komen voor dit fonds moet het gaan om een project gericht naar kansengroepen: mensen in armoede, mensen met een beperking, mensen van vreemde herkomst of gedetineerden.

Naast de lokale initiatieven rond diversiteit die met het fonds zullen worden aangemoedigd, blijven we de komende jaren gericht inzetten op diversiteit. Eén van de zaken die we bekijken is het

herwerken van de nota rond diversiteit. In 2018 - 2020 zoeken we verder samenwerkingen voor het inrichten van activiteiten voor en met diverse doelgroepen. Ter ondersteuning van het netwerk bekijken we de mogelijkheden om vormingen voor vrijwilligers rond interculturaliteit in te richten (op basis van de gegevens uit o.a. Mus & Mix) en trachten we vernieuwende projecten voor specifieke doelgroepen uit te werken.